PRO krimpt bij verkiezingen, maar deelt in het adviescircuit de lakens uit

Posted on 29 augustus 2026 by Calvin Schukkink

GroenLinks droeg nooit regeringsverantwoordelijkheid en de laatste PvdA-ministers ruimden het veld in 2017. Daarna leden beide partijen ook nog eens een reeks pijnlijke verkiezingsnederlagen. Maar aan de adviescolleges van regering en parlement is dat niet te merken. Nu GroenLinks en PvdA zijn opgegaan in PRO, springt des te meer in het oog hoe dominant hun kopstukken in het adviescircuit zijn.

Nederland kent enkele tientallen vaste en tijdelijke adviescolleges. Een deel daarvan is ingesteld onder de Kaderwet adviescolleges. Het zijn vaak brede, strategische colleges, zoals de Sociaal-Economische Raad (SER), de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB), de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS), de Adviesraad Migratie en de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV).

Er bestaan ook adviescolleges met een specialistischer taakgebied, zoals het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) en het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR). Los daarvan adviseren ook de planbureaus (SCP, CPB, PBL) en de Hoge Colleges van Staat (Raad van State, Algemene Rekenkamer, Nationale Ombudsman) de regering, al vallen die niet onder de Kaderwet.

Opvallend is dat veel (oud-)politici van met name GroenLinks en de PvdA zitting hebben of zelfs voorzitter zijn van de verschillende adviescolleges. Nu beide partijen officieel zijn gefuseerd tot Progressief Nederland (PRO), kunnen we nog beter zien op hoeveel plekken ze zich hebben genesteld.

Vier van de vijf

Neem de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV). De AIV adviseert sinds 1997 de regering en het parlement op het gebied van buitenlands beleid, zowel gevraagd als ongevraagd. Recent nog bracht de AIV op verzoek van de minister van Buitenlandse Zaken een advies uit over verdere EU-uitbreiding, met als conclusie dat de risico's van niet uitbreiden groter zijn dan die van wél uitbreiden.

De AIV bestaat uit negen leden, van wie er vijf een politieke achtergrond hebben. Liefst vier daarvan komen uit de PRO-hoek. Voorzitter Bert Koenders zat jarenlang in de Tweede Kamer voor de PvdA en was minister van Buitenlandse Zaken in het tweede kabinet-Rutte. Ook Dorette Corbey en Paul Scheffer hebben een PvdA-achtergrond: Corbey zat van 1999 tot 2009 voor de sociaaldemocraten in het Europees Parlement, Scheffer werkte bij het wetenschappelijk bureau van de PvdA en overwoog in 2005 zelfs een kandidatuur voor het lijsttrekkerschap. Bram van Ojik zat tot 2021 in de Tweede Kamer voor GroenLinks.

Nog een voorbeeld. Het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) heeft sinds 2022 als missie 'aanjager' te zijn van het zo toegankelijk mogelijk maken van overheidsinformatie en ontvangt daarvoor financiering van het ministerie van Binnenlandse Zaken – dit jaar 4 miljoen euro.

Van de vijf bij koninklijk besluit benoemde ACOI-leden hebben er drie een PRO-signatuur. Een absolute meerderheid dus. Voorzitter Ineke van Gent heeft een verleden bij de PSP en zat van 1998 tot 2012 in de Tweede Kamer voor GroenLinks. Jamila Aanzi was in 2022 vicevoorzitter van de kandidaatstellingscommissie van de PvdA voor de raadsverkiezingen in Amsterdam. Serv Wiemers stond tweemaal – in

2002 en 2010 – op de kandidatenlijst van de PvdA voor de Tweede Kamerverkiezingen.

Dan de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS), ingesteld in 2015. De raad telt twaalf bij koninklijk besluit benoemde leden. Voorzitter Jet Bussemaker ruilde GroenLinks in 1995 in voor de PvdA, werd in 1998 Tweede Kamerlid, was staatssecretaris van volksgezondheid en later minister van Onderwijs.

Van de drie overige RVS-leden met een politieke achtergrond komen er nog twee uit de PRO-hoek: Cathalijne Dortmans was GroenLinks-wethouder in Helmond en Pieter Hilhorst was dat in Amsterdam, maar dan namens de PvdA. Hij is tevens als tijdelijk *fellow* verbonden aan het (nog niet volledig gefuseerde) wetenschappelijk bureau van GroenLinks.

'Democratie en rechtsstaat'

Laten we ook de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) niet vergeten. Het gezelschap adviseert over de inrichting en het functioneren van het openbaar bestuur en over de financiële verhoudingen tussen rijk, gemeenten en provincies. Met, zoals dat heet, bijzondere aandacht voor de beginselen van democratie en rechtsstaat.

Voorzitter van de ROB is Mariëtte Hamer, voormalig fractievoorzitter van de PvdA in de Tweede Kamer. Ook bij PRO laat ze zich niet onbetuigd: onlangs maakte Hamer samen met Nel van Dijk deel uit van een commissie die de nieuwe fusiepartij adviseerde om zich in het Europees Parlement niet aan te sluiten bij de groene, maar bij de sociaaldemocratische fractie.

Herstel van vertrouwen

Nog een paar prominente voorzitters met een lidmaatschapskaart van PRO op zak: oud-PvdA-senator Kim Putters bij de SER, voormalig PvdA-voorzitter Marijke van Hees bij het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) en oud PvdA-Tweede Kamerlid Staf Depla bij de Raad voor Energie.

Hoewel partijgangers van bijvoorbeeld D66, VVD en CDA in het adviescircuit zeker niet ontbreken, zijn aanhangers van PRO ronduit dominant. Nederland – *Wynia's Week* sneed het thema al eerder aan – wordt veel linkser geadviseerd dan de

burgers stemmen. Het herstel van vertrouwen in de overheid wordt zo wel een heel lange weg.

Wynia's Week *verschijnt 156 keer per jaar en wordt* ***volledig mogelijk gemaakt*** *door de donateurs. Doet u mee?* ***Doneren kan zo****.* ***Hartelijk dank!***